

Waldemar Gliński

Kielce. Stanowisko Pałac-Ogród

Informator Archeologiczny : badania 20, 222-223

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

związane były z rozpoznaniem wypełniaka oraz konstrukcji drewnianej występującej pod ostatnim spodnim wieńcem kamieni cembrowiny studni. Umieszczono tutaj drewniane koło zbudowane z segmentów połączonych na czopy. Prawdopodobnie drewniane koło wyznaczało krawędź dna cembrowiny, zapobiegając zarazem grzęźnięciu cembrowiny w trakcie budowy.

Przebadano również stożkowaty nasyp ziemny, położony w pobliżu wschodniej fosy dworu. Wykazały one, że jest to współczesny, sztuczny nasyp gruzowo-ziemny.

Dokumentacja i zabytki znajdują się w WOK w Wrocławiu, po opracowaniu zostaną przekazane do WKŻ w Jeleniej Górze.

KAZIMIERZÓWO, gm. Elbląg
Stanowisko 7

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadził mgr Mieczysław Haftka. Finansował WKŻ w Elblągu. Pierwszy sezon badań. Osada nowożytna /XVI-XVIII w./

Stanowisko jest jednym z licznie występujących w depresyjnym terenie terpów żuławskich. Wykorzystując wykop budowlany wykonano obserwację profili i badania sondażowe. Stwierdzono, że terp jest zbudowany na podłożu torfiastym przekładanym cienkimi warstewkami pylastych ilów. Wyróżniono ogółem 18 warstw. Najniższą warstwę kulturową tworzyła swarta konstrukcja z drewna olchowego ułożona na ruszt. Stanowiła ona podstawę, na którą sypano kolejne warstwy torfu i ilastej ziemi. Na tak przygotowanym pagórku stawiano zarówno drewniane, jak i murowane budynki mieszkalno-gospodarcze.

Na podstawie pozyskanego materiału, głównie ceramicznego, terp ten można datować na okres od schyłku XVI do końca XVIII w. i wiązać z osadnictwem ołenderskim w posiadłościach ziemskich miasta Elbląga.

Wykonano także wstępną inwentaryzację i wiercenia na 17 dalszych terpach, położonych wzdłuż dawnego szlaku z Gdańska do Elbląga, stwierdzając na kilku obiektach występowanie zjawiska kompaktacji.

Dokumentacja i zabytki znajdują się w Muzeum Sankowym w Malborku.

Badania zostały zakończone.

KCZEWÓ-MLYNEK, gm. Przedkowo
Stanowisko 2

patrz
wczesne średniowiecze

KIELCE
Stanowisko Pałac-Ogród

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
w Kielcach

Badania prowadził mgr Waldemar Gliński. Finansował PPRK O/Kielce. Pracownia Dokumentacji Naukowo-Historycznej. Trzeci sezon badań. Część XVII-wiecznego ogrodu pałacu biskupiego.

Celem prac wykopaliskowych było rozpoznanie lokalizacji i planu założenia oranżerii zbudowanej przez biskupa Aleksandra Lipskiego /1745/, która przylegała do północnego muru ogrodowego, oknami zwrócona na południe.

W 1985 r. odkryto południowo-wschodni narożnik oranżerii. W br. przebadano dwa wykopy o powierzchni 47 m², które wytyczono w kierunku zachodnim od wykopów badawczych z 1985 r. Uchwycono południowo-zachodni narożnik z dobudowaną do zachodniej ściany /nie przewidzianej z nią/ murem sionki, z rozglifionym otworem drzwiowym. W ten sposób uzyskano pomiar całej

południowej ściany o długości 25 m. Na całej długości ściany uzyskano stropę fundamentową posadowioną na warstwie calcowej skałki dewońskiej.

Na szczególną uwagę zasługuje odkrycie w południowej ścianie, w połowie jej długości pieca grzewczego /od strony wewnętrznej/ oraz systemu kanału grzewczego. Główny kanał przebiegał od pieca przez całą szerokość oranżerii, drugi przecinał się z nim i biegł wzdłuż całego założenia. We wspomnianych murkach kanałów grzewczych znajdują się otwory, pozwalające na przepływ gorącego powietrza na całą powierzchnię oranżerii. Wzdłuż południowej ściany odkryto siedem słupków kamiennieo-ceglanych dostawionych do ściany, służących do podtrzymania podłogi drewnianej, pokrytej blachą miedzianą.

Zachowane relikty oranżerii zbudowane są z regularnych kamieni na zaprawie wapiennej.

Dokumentacja archeologiczna, pomiary geodezyjne znajdują się w PDNR PP PKZ O/Kielce oraz w WOA K Kielce.

Badania będą kontynuowane.

KIELEŃSKA HUTA, gm. Szemud
woj. gdańskie
Stanowisko I

Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Pracownia Dziejów Sztuki
Instytut Archeologii i Etnografii
w Toruniu

Badania prowadził mgr Marek Rubnikowicz /autor sprawozdania/ przy współudziale mgr Małgorzaty Markiewicz. Prowadził IAIE Un.M.Kopernika w Toruniu oraz WKZ w Gdańsku. Pierwszy sezon badań. Nowożytna huta szkła /XVII-XVIII w./

Stanowisko zlokalizowane jest w centrum wsi na szczycie jednego z niewielkich, lecz licznych wyniesień terenowych. W odległości około 50 m na E od pozostałości po hucie szkła znajduje się duży staw wiejski.

Jako że stanowisko znajduje się na terenie objętym intensywną uprawą łąkową, znacznym utrudnieniem we wstępnej fazie prac wykopaliskowych było określenie zasięgu występowania materiałów zabytkowych. W tym celu założono siedem rowów sondażowych o szerokości 1 m, pokrywając nimi całość wyniesienia. W wyniku tych działań stwierdzono, że koncentracja zabytków ruchomych i nieruchomych zlokalizowana jest w szczytowej partii wyniesienia. Poszerzenie wykopów do pełnych ćwiartek badawczych pozwoliło na odkrycie zachowanych elementów konstrukcyjnych. Analiza stratygrafii obiektu pozwoliła na określenie dwufazowej zabudowy. Faza I - okres działalności huty szkła. Poziom ten uległ daleko posuniętej destrukcji w wyniku późniejszej zabudowy. Z elementów konstrukcyjnych huty zachowały się jedynie fragmentaryczne pozostałości jednego z pieców szklarskich oraz kilka jam związanych funkcjonalnie z hutą. Faza II - późniejsza, związana jest z okresem zabudowy gospodarczej. Podczas wznoszenia budynku gospodarczo-mieszkalnego zniszczono większość pozostałości po zabudowaniach huty.

Podczas badań wykopaliskowych poza fragmentarycznie zachowanymi elementami konstrukcyjnymi związanymi z procesem wytwórczym szkła wydobyto także znaczne ilości różnorodnych zabytków, pochodzących z różnych faz wytopu szkła /spieki szklarskie, masa szklana, odpady produkcyjne/, fragmenty wyrobów szklanych /butelki zasobowe, butelki apteczne, kieliszki, szklanki, nieliczne fragmenty szyb/ oraz fragmenty narzędzi do ich formowania /np. kształtowniki/.

Na podstawie tych zabytków, szczególnie fragmentów wyrobów finalnych huty, określono chronologię obiektu. Występujące tu wyroby są typowymi formami produkowanymi masowo w końcu XVII i na początku XVIII w.

Interesujące wydają się także przyczyny zaprzestania działalności produkcyjnej huty. Wprawdzie znaczny stopień zniszczenia uniemożliwia wyciąganie zbyt daleko idących wniosków, niemniej jednak występowanie pewnych elementów wskazuje na nagłe przerwanie produkcji. Podczas badań stwierdzono, że w zachowanej części pieca znajduje się kula armatnia. Analiza na-